

PRÁVO NA RODINNOU PÉČI – 20-ti LETÉ ZKUŠENOSTI Z KDD AŠ

Vážení poslanci, vážení hosté.

Byl jsem požádán, abych Vás seznámil se svými dvacetiletými praktickými zkušenostmi, které jsem získal jako ředitel dětského domova pro děti do 3 let.

Od roku 1991 jsem pracoval nejprve 15 let jako ředitel Dětského domova 0-3 roky v Aši a posledních 5 let jako ředitel Krajského dětského domova pro děti 3 let se sídlem v Aši. Ten vznikl v roce 2006 propojením Dětského domova 0-3 roky v Aši a v K.Varech. Celkem jsem tedy měl 20 let na starosti péči o děti od narození do 3 let věku, a to nejprve v okrese Cheb a částečně i Sokolov, posledních 5 let pak v celém Karlovarském kraji.

Za těchto 20 let bylo do našich zařízení přijato 1 715 dětí (tj. v průměru 86 dětí za rok) od narození do 3 let věku. Ve věku, kdy každý den bez rodinné péče má velmi negativní dopad na další vývoj dítěte. Z tohoto počtu přijatých dětí jsme předali do náhradní rodinné péče celkem 628 dětí (36,6 %).

Pro Vaši informaci – náklady na pobyt jednoho dítěte v ústavním zařízení typu kojenecký ústav, dětský domov pro děti do 3 let věku (tj. zařízení zdravotnické) stoupaly od roku 1990 strmě vzhůru a v roce 2009 dosáhly 1 200,- Kč za jeden lůžkoden. Konkrétně to znamená, že měsíční pobyt dítěte na tomto typu lůžka stojí naši společnost 36 000,- Kč měsíčně a 432 000,- Kč ročně.

Když jsem 1. ledna 1991 nastoupil do funkce ředitele zařízení v Aši, existovala v současném Karlovarském kraji dvě samostatná zařízení pro děti do 3 let s celkovou kapacitou 180 lůžek, která byla z více než 90% tzv. využitá: DD 0-3 roky v Aši (120 lůžek) a DD 0-3 roky v K. Varech

(60 lůžek). Když jsem po 20 letech opustil místo ředitele KDD, pro věkovou skupinu dětí od narození do 3 let v Karlovarském kraji byla plně dostačující kapacita 60 lůžek. To byl výsledek usilovné práce mého týmu, na kterém se podíleli všichni zaměstnanci našeho zařízení – pediatr, psychologka, sociální pracovníce. Musím zde i vyzvednout vynikající spolupráci s Odborem sociálních věcí Krajského úřadu Karlovarského kraje. Byla to práce velmi intenzivní a namáhavá, neznali jsme víkendy (většina seznámení vytipovaných náhradních rodičů s dětmi vhodnými do NRP probíhala o sobotách a nedělích) a vše směřovalo k jedinému cíli: co nejrychleji vrátit „naše dětičky“ z ústavního zařízení tam, kam patří: do rodinné péče.

Nemohu nevzpomenout, že již jednou v roce 1997 jsem se na parlamentní půdě účastnil semináře na téma „novela zákona o rodině“. Tehdy jsem apeloval na zákonodárce, aby neschvalovali kontroverzní ustanovení § 68 odst. 1,2: stanovení lhůt pro posuzování nezájmu rodičů o dítě, a ustanovení § 68a - zavedení šestitýdenní lhůty, kdy po porodu nelze udělit souhlas s osvojením. Velmi jsem se obával, že tento paragraf velmi značně prodlouží pobyty malých dětí v ústavním zařízení. Tehdy nás poslanci nevyslyšeli, a bohužel, naše obavy se naplnily - v řadě případů soudy posuzované nezájmy dokonce předčily naše negativní očekávání. Důsledkem bylo neúměrné a zcela kontraproduktivní prodloužení pobytů novorozenců, kojenců a batolat - tedy ohrožené skupiny dětí nejtěžšího věku, na jejichž další příznivý vývoj má každý den zbytečně strávený navíc v ústavním zařízení velmi negativní dopad.

V současné době pracuji jako praktický lékař pro děti a dorost (pediatr) a denně tak mohu ve své praxi pozorovat, jaký obrovský rozdíl je mezi dítětem, které stráví byť jen první 3 měsíce svého života v kojeneckém ústavu, a dítětem, které je v trvalém kontaktu od porodu se svojí matkou a vyrůstá v rodinném prostředí. Sami šťastní a pyšní rodiče s úžasem a neskrývaným nadšením mi popisují přerod miminka, které po porodu jen spinká a budí se jen na krmení, v krásného človíčka, který v 6 týdnech již navazuje oční kontakt, objevuje se u něj první úsměv, vyžaduje

komunikaci s okolím apod. To jsou zásadní chvíle, při kterých se vytváří pevné citové pouto mezi dítětem a rodinou. Tyto stěžejní okamžiky vývoje žádné sebelepší zařízení ústavního typu nemůže při nejlepší vůli a při veškeré snaze personálu nahradit. Raději se nepouštím do rozboru vývoje dítěte, které stráví v ústavním zařízení 1 rok a déle. Pevně věřím, že si tyto negativní dopady dovedete představit.

Jak jsem se již zmínil, v roce 1997 jsem na tomto místě přesvědčoval poslance, aby uměle neprodlužovali pobyt malých dětí v ústavním zařízení. Bohužel, naše názory, obavy a přesvědčení nebyly vyslyšeny a výsledkem je současný alarmující stav. Nyní předstupuji před Vás podruhé a apeluji na Vás, abyste využili současnou možnost zrušit ústavní zařízení pro děti a nahradit je profesionální pěstounskou péčí. Tak, jak je to obvyklé v celé západní Evropě (i na Slovensku). Je mi zcela jasné, že budete atakováni celou řadou protiargumentů, ale je nutné přijmout zodpovědné politické rozhodnutí, které zní: **NECHCEME, ABY NAŠE DĚTI VYRŮSTALY V ÚSTAVECH!!!**

Toto rozhodnutí je v době 21. století jediné možné. Zpočátku tato velká a zásadní změna v péči o ohrožené děti v naší republice přinese jistě řadu problémů a komplikací, ale není jiná cesta. Jsem přesvědčen, že MPSV ve spolupráci s Krajskými úřady a Orgány sociálně právní ochrany dětí jednotlivých obcí připraví potřebné množství profesionálních pěstounských rodin, (přičemž se nabízí i možnost využití schopností současných zaměstnanců ústavních zařízení) a současně zajistí důslednou kontrolu poskytované profesionální pěstounské péče.

Doufám, že i tento můj příspěvek alespoň malým dílem přispěje k Vašemu správnému rozhodnutí, které budu s napětím očekávat nejen já, ale celá odborná veřejnost zainteresovaná v péči o ohrožené děti.

Děkuji Vám za pozornost.

MUDr. Rákos Miroslav - Aš